

RUCH PRZECIWGRUŻLIČY

**Organ Wojew. T-wa Przeciwgrużliczego i Lwowsk.
T-wa Walki z Grużlicą
Miesięcznik**

Prenumerata roczna 12 zł.

Konto P. K. O. 153.169

Redaktor: Dr. LESŁAW WĘGRZYŃOWSKI

Komitet redakcyjny: Pielęgn. dypl. A. Dąmbaska — Dr-ka F. Hałacińska —
Dr-ka M. Krasowska — Dr. W. Majewski — Dr. L. Ptaszek — Dr. Z. Tomanek
Dr. J. Wysocki.

Adres redakcji i administracji: Lwów, ul. Lindego 1. 5. — Telef. 227 11.

TREŚĆ: L. Węgrzynowski: Sprawozdanie Lwowsk. T-wa Walki z Grużlicą za rok 1932 i 1933. — Sprawozdanie Pow. Koła Walki z Grużlicą w Lesku za rok 1932. — Sprawozdanie Pow. Koła Walki z Grużlicą w Lubaczowie za rok 1932. — Sprawozdanie Koła Walki z Grużlicą w Sanoku za rok 1932. — Dr. Józef Wysocki: Sprawozdanie Wojew. T-wa Przeciwgrużliczego we Lwowie za rok 1933 (dokończenie). — Kronika. — Treść rocznika 1934.

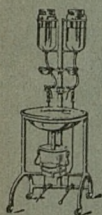
TOWARZYSTWO AKCYJNE ZAKŁADÓW WYROBÓW METALOWYCH

KONRAD, JARNUSZKIEWICZ i S^{KA}

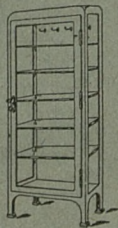
WARSZAWA, UL. GRZYBOWSKA N° 25.

POLECA:

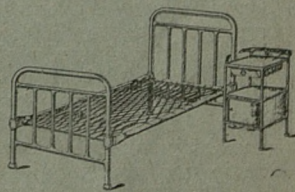
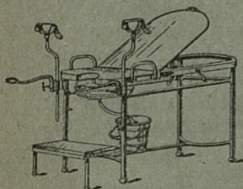
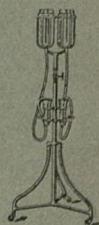
NOWOCZESNE URZĄDZENIA SZPITALI,
SAL OPERACYJNYCH ORAZ GABINETÓW LEKARSKICH.

TELEFON

N° 5-98.

„Sanguis Haemopoeticus“

fabr. „Serovac“

„Plasma Haemopoetica“

fabr. „Serovac“

Leki krwiotwórcze, przeciwkrwotoczne i odżywcze.

Po dwuletnich próbach firma nasza wytworzyła preparaty pod wymienionemi nazwami.

Sanguis haemopoeticus jest krwią końską odwłóknioną, pobieraną ze zwierząt zupełnie zdrowych, plasma haemopoetica zaś jest oszczem wyżej wspomnianej krwi zwierząt zdrowych, pozostających pod stałą i ścisłą kontrolą kierownika naszego działu weterynaryjnego Prof. Dra Trawińskiego.

U tych zwierząt, dzięki szeregi miesięcy trwającej anemizacji, nagromadzają się we krwi w dużej ilości ciała krwiotwórcze oraz ciała przeciwkrwotoczne.

Preparaty powyższe, wypróbowane przez szereg lat dają doskonałe wyniki przy niedokrewności tak pierwotnej jak i wtórnej, jak również w wypadkach skazy krwotocznej oraz krwotoków jakiegokolwiek pochodzenia. Ponadto dzięki odpowiedniemu spreparowaniu chętnie przyjmowane przez pacjentów o podupadłym odżywieniu nawet przy braku laknienia, nabierają cech wybitnego i doskonałego środka odżywczego.

Z rozmysłu nie puszczamy ich w handel jako preparatów gotowych do spożycia, gdyż chodzi nam o to, by były podawane zawsze świeże. Zrozumiałem jest bowiem, iż dodatki (corrigentia) przy dłuższym działaniu na żywą tkankę muszą po pewnym czasie wpływać ujemnie na wyżej wspomniane zaczyn.

Preparaty powyższe magistraliter zapisuje się w sposób następujący:

a) Rp.	Sanguinis haemopoetici f. „Serovac“	100.0
	Liquoris amonii anisati	gtt. X
	Tinct. corticis aurantiorum	5.0
	Spiritus vini	10.0
	Syropi simplicis carmelisati	ad 200.0

M. D. S. po 1 łyżce stołowej po jedzeniu

b) Rp.	Plasmae haemopoeticae f. „Serovac“	50.0
	Liquoris amonii anisati	gtt. V.
	Tinct. corticis aurantiorum	2.5
	Spiritus vini	6.0
	Syropi simplicis carmelisati	ad 100.0

M. D. S. po 1 łyżce stołowej po jedzeniu.

Do powyższych recept dodać można w odpowiednich wypadkach Ferri citrici amoniati 2—3 gram. syropi sulfofuajakolici i t. p. Obecność żelaza wzmacnia działanie krwiotwórcze.

Odmienny sposób podawania tych leków podany został przez Lecznice T-wa Walki z Gruźlicą w Hołosku. Lecznica podaje leki zapisane magistraliter 3 łyżki 1/2 godziny przed śniadaniem, polecając popić 1/4 szklanki wody alkalicznej jak Wody Matkowskiej. Szczawnickiej, Wysowskiej i t. p. lub sztucznej alkalicznej (pastylki Vichy).

Firma zaleca używanie Sanguis haemopoeticus jako preparatu działającego znacznie silniej, w wypadkach zaś, gdzie barwa preparatu zrobionego ze Sanguis budzi ze względu na kolor krwi pewne obżyżenie u chorych, należy zwrócić się do Plasmy.

RUCH PRZECIWGRUŻLIWY

L. Węgrzynowski.

SPRAWOZDANIE

z działalności Lwowskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą za rok 1932 i 1933.

Z powodu braku funduszków wydajemy obecnie sprawozdanie połączone za dwa lata ubiegłe. Zwyczajne Walne Zgromadzenie za rok 1932 odbyło się 27 maja 1933 r. Do Wydziału weszli: przewodniczący: wiceprezydent Irzyk Franciszek, zastępca przewodniczącego: dr. Bolesław Kielanowski, sekretarka: dypl. pielęgniarka Anna Mańkowska i skarbnik Prof. dr. Alfred Trawiński. Członkowie Zarządu: Nacz. dr. Doliński. p. Kruzensternowa, Prof. dr. Nowicki, Doc. dr. Sabatowski. W skład Komisji rewizyjnej weszli: p. K. Kruzenstern, dyr. dr. Pohorecki i p. J. K. Pfau. Do Rady Hołoska wybrano: Nacz. Dra Dolińskiego, pplk. dra Miziurę i radcę Z. Smereka.

Walne Zgromadzenie za rok 1933 odbyło się 18 maja 1934 r. Skład Wydziału był następujący: Wiceprezydent Franciszek Irzyk, przewodniczący, Prof. dr. A. Trawiński, zastępca przewodniczącego, Doc. dr. Sabatowski, sekretarz dyr. Baranowski M., skarbnik Prym. dr. O. Zien. p. J. K. Pfau, Prof. dr. Nowicki W. i p. Kruzensternowa A. członkami Wydziału. Do Komisji Rewizyjnej weszli: p. K. Kruzenstern, Dyr. dr. A. Pohorecki, radca Z. Smerek i dr. B. Kielanowski. Do Rady Lecznicy Hołoska wybrano: dyr. A. Pohoreckiego, Nacz. dra E. Dolińskiego, ppłk. dra Miziurę, radcę Z. Smereka i dyr. Baranowskiego.

Jak w sprawozdaniu za rok 1931 zaznaczyliśmy, skierowaliśmy nawę naszego Towarzystwa w kierunku ścisłego połączenia naszej pracy z Samorządem miejskim. Do Zarządu Towarzystwa weszło szereg osobistości z Rady Miejskiej i wysokich urzędników miejskich, przewodnictwo zaś miał wiceprezydent miasta.

Ideą przewodnią była chęć stworzenia instytucji pomocniczej i uzupełniającej działalność władz sanitarnych i opieki społecznej miasta. Miasto wobec zbyt szczupłych dochodów nie było w sta-

2731/2/30/7

6259

nie w czasokresie, o którym piszemyłożyć w całości sum na walkę z gruźlicą we Lwowie. Przy współpracy Miasta z Towarzystwem sądziliśmy, że resztę zdobędziemy od społeczeństwa.

W ten sposób pojmowane nasze zadanie rozumieli doskonale członkowie Zarządu z prezesem na czele, i robią, co mogą, by ten punkt widzenia zrozumiały czynniki decydujące w mieście. Niestety dwa lata ubiegłe sprowadziły rozczarowanie. Czynniki decydujące w mieście nie rozumią naszego zadania i uważają subwencjonowanie naszego Towarzystwa za łaskę. Samorząd sądzi, że sumy na cel walki z gruźlicą mogą, ale nie muszą być w odpowiedniej wysokości w budżet wstawione. Rada Miasta uchwała zbyt skromne pozycje w budżecie około 45.000 w budżecie wydziału IV. i VII-ego.

Czynniki decydujące idą dalej niż Rada Miejska i ze sum wstawionych do budżetu te właśnie w większym procencie kreślą i ich nie wypłacają, uważając wobec ciężkiego położenia finansowego miasta widocznie zagadnienie walki z gruźlicą za mało ważne. Darmo reprezentanci nasi tłumaczą, iż conajmniej 1% budżetu wzorem innych miast Polski winien iść na cele zwalczania gruźlicy. Jak dotąd, jest to głos wołającego na puszczy. Wobec śmiesznie skąpych funduszy na cele walki z gruźlicą, należy przewidywać w najbliższych czasach wzmożenia śmiertelności z powodu gruźlicy we Lwowie.

Sprawa Sanatorium Kasy Chorych przy ul. Kurkowej została rozwiązana w myśl naszych przewidywań. Utrzymanie tej instytucji w charakterze sanatorium przeciwgruźliczego stało się niemożliwym. W dniu 1 października 1932 zmieniono powyższą instytucję na szpital z wszystkimi oddziałami, w którym znajduje się oddział gruźliczy, obejmujący 60 łóżek. Ilość więc łóżek przeznaczonych dla gruźlicy zmniejszyła się we Lwowie na 208.

Sprawozdanie z „Dni Przeciwgruźliczych“ patrz sprawozdanie Wojewódzkiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego.

Zaprzestaliśmy wydawanie Kalendarza Przeciwgruźliczego i nosimy się z zamiarem wydawania czasopisma poświęconego głównie obrazowaniu ruchu przeciwgruźliczego na terenie 3 województw południowo-wschodnich.

Niedzielne wykłady higieniczne.

Wspólnie z Polskim Towarzystwem Higienicznym prowadziliśmy nadal. Odbывały się one w sali kinoteatru Marysieńka.

(Ciąg dalszy nastąpi).

SPRAWOZDANIE

Powiatowego Koła Walki z Gruzlicą w Lesku za rok 1932.

Sprawozdanie Kasowe za rok 1932.

Dochody:		Rozchody:	
Saldo z r. 1931	115.54	Placa pielęgniarki	1.800.00
Dotacja Wydziału Powiatowego	1.800.00	Obsługa przychodni	69.00
Wkładki członków	152.00	Wkładka do Wojew.	
Dotacja Woj. Twa		Twa Przeciwgruźl.	25.00
Przeciwgruźliczego	500.00	Druki	23.65
Dotacja Kasy chorych	400.00	Wydatki kancelaryjne	7.95
Procent od kapitału	2.49	Pranie bielizny	3.40
Dochód miesiąca przeci-		Zadatek na lampę	
ciwgruźliczego 1931/32	102.41	kwarcową	200.00
Razem	3 073.14	Razem	2.129.00
Rozchody	2.129.00		
Pozostaje saldo	944.14		

Preliminarz budżetowy

Dochody:		na rok 1933:	
Rozchody:			
Saldo z roku 1932	944.14	Wkładka do Wojew.	
Dotacja Wydziału Powiatowego	1.300 00	Tow. Przeciwgruźl.	100.00
Wkładki członków	100.00	Placa pielęgniarki	1.500.00
Dotacja Kasy chorych	400.00	Ubezpiecz. pielęgniarki	180.00
Dotacja Gminy Leska	200.00	Obsługa przychodni	48.00
Dochód miesiąca przeci-		Wydatki kancelaryjne	20.00
ciwgruźliczego 1932/33	165.00	Reszta należitości za	
Dochód z naświetlań	100.00	lampę kwarcową	30.00
Razem	3.209.14	I. rata za mikroskop	350.00
		Lampa i przybory do	
		mikroskopowania	35.00
		Regeneracja palnika	50.00
		Nieprzewidziane	29.08
		Razem	3.209.14

Skład Zarządu Towarzystwa na rok 1932:

Wydział: Wehrstein Emil, przewodniczący, Koller Hieronim, zastępca, Dr. Robel Wiktor, sekretarz, Moszczeński Marjan, skarbnik, Jasiński Ludwik, Dworzaczek Stefan, ks. Orłowski Mikołaj, Zawadzki Feliks, Hutterer Oskar, Jankiewicz Zygmunt.

Komisja rewizyjna: Keller Marjan, Dr. Fink Jaachim, Dr. Tomasik Józef.

Sąd polubowny: Piotrowicz Józef, Dr. Muller Alter, Dr. Chylak Teodor.

Członków 41.

Powiatowe Koło prowadzi Poradnię Przeciwgruźliczą w Lesku.

W ciągu roku było pod opieką poradni 114 osób w tem z gruźlicą otwartą 35.

Lekarzy 1, poradniarek 1. Lampy kwarcowej, roentnena, mikroskopu niema. Dokonanych badań płwociny 32 (przesyła się do przychodni w Sanoku).

Kasa chorych daje pomieszczenie Poradni i dotację w kwocie 400 zł, chorzy kasy korzystają z przychodni. Łóżek szpitalnych niema (w powiecie niema szpitala).

SPRAWOZDANIE

Powiatowego Koła Walki z Gruźlicą w Lubaczowie za rok 1933.

W skład Zarządu Pow. Koła Walki z gruźlicą wchodzi:

Przewodniczący: Dr. Stanisław Kaszubski — starosta powiatowy.

Zast. przewod.: Dr. Zygmunt Leszczyński — dyrektor szpitala.

Skarbnik: Dr. Ignacy Bardach — adwokat.

Sekretarz: Dr. Marjan Zajac — lek. pow.

Członkowie Zarządu: Mazurkiewicz Franciszek — burmistrz, Ks. Hirniak Michał, Utzig Jakób — insp. szkol., Dr. Józef Schnebaum — lek., Dr. Dawid Turnheim — lek., Dr. Jan Połochajło — lek., Tabaczek Ludwik — naucz.

Komisja rewizyjna: Bauer Jan sekr. — Wydz. pow., Mołoń Ludwik — naczel. poczty, Dr. Adam Stefan — adwokat.

Członkowie Sądu polubownego: Czechowicz Robert — notariusz, Hoszowski Jan — sędzia, Büchner — inżynier.

W roku sprawozdawczym Koło Walki z Gruźlicą odbyło 2 posiedzenia i rozwijało przede wszystkim działalność propagandową w walce z gruźlicą przez urządzenie tzw. „miesiąca przeciwgruźliczego“.

Do 66 gmin powiatu zostały rozesłane afisze propagandowe i drukowane ulotki celem rozdania wśród ludności.

W miesiącu tym lek. pow. z lekarzem dr. Kruczkim i hi-

gjenistką wygłosili odczyty wraz z wyświetlaniem przeźroczy w Lubaczowie, Cieszanowie, Oleszycach, Narolu, Dzikowie starym, Dzikowie nowym, Dachnowie, Płazowie, Lipowcu.

Ponadto do 62 gmin wiejskich powiatu zostały rozesłane gotowe referaty i wygłoszone za pośrednictwem referentów oświatowych tamt. ludności.

W 88 szkołach powszechnych powiatu, kierownicy szkół wygłosili na podstawie wysłanych broszurek pogadanki dla dziatwy szkolnej o gruźlicy, zaś w obu szkołach powszechnych i gimnazjum w Lubaczowie zostały wygłoszone odczyty z wyświetlaniem przeźroczy. W czasie odczytów, zwłaszcza tych, które połączone były z wyświetlaniem przeźroczy sale były przepełnione ludnością, która okazywała dużo zainteresowania tą sprawą.

Zbiórek ulicznych w tym roku nie urządzano, gdyż w tym czasie odbywały się zbiórki dla bezrobotnych.

Z otrzymanych 5.000 sztuk znaczków przeciwgruźliczych z Wojew. Twa Przeciwgruźliczego rozprzedano 26.000 sztuk za sumę 260 zł za pośrednictwem lekarzy i aptek całego powiatu, oraz Powiatowego Ośrodka Zdrowia w Lubaczowie. Z sumy tej przypadającą należytość 45% tj. kwotę 117 zł przesłano do Lwowa.

Z ramienia Koła dużą działalność rozwinęła w walce z gruźlicą poradnia przeciwgruźlicza przy Powiatowym Ośrodku Zdrowia, w której kładzie się szczególnie nacisk na wyszukiwanie przypadków gruźliczych, segregując gruźlicę otwartą, a względnie rozpadową, a chorych takich stara się umieścić w szpitalu celem leczenia, a także i izolacji.

Nadto poucza się otoczenie jak żyć należy, aby uchronić się przed tą chorobą.

W tym celu rozdaje się drukowane pouczenia o sposobie walki z tą klęską społeczną.

Ponadto we wszystkich rodzinach, gdzie została stwierdzona gruźlica, poradniarka przeprowadza wywiady domowe.

ucząc na miejscu chorych i otoczenie, jak należy żyć, aby uchronić resztę domowników od zakażenia, a chorego doprowadzić do szybkiego wyzdrowienia.

W roku sprawozdawczym było zarejestrowanych 659 osób, z tego chorych na gruźlicę było 255 osób, ilość wywiadów domowych wynosiła 195, ilość prześwietleń roentgenem 5, ilość dokonanych badań płwociny 25, z wynikiem dodatnim 4, założeń odmy sztucznej 5, dopełnień 25.

Poradnia przeciwgruźlicza współpracuje także z „Kroplą

mleka" starając się dożywiać dzieci zagrożone lub dzieci z rodzin gruźliczych.

Ponadto z ramienia Koła lekarz powiatowy wraz z poradniarką przeprowadził oględziny i badanie dzieci szkolnych w kierunku gruźlicy, a podejrzane przypadki skierowywał do poradni przeciwgruźliczej. W roku sprawozdawczym obejrzano w 17 szkołach 3.713 dzieci.

Koło współpracowało również z Komitetem Opieki Społecznej dostarczając tą drogą dzieciom biednym i chorym odzieży jak płaszczków, sukienek i bucików w okresie zimowym.

Organizacja Kół miejscowych w Cieszanowie. Narolu, Oleszycach, Dzikowie str., któreby się zajęły walką z gruźlicą na swoim terenie jest obecnie w toku jak również Koło przystąpiło do utworzenia filji Powiatowego Ośrodka Zdrowia w Cieszanowie z poradnią przeciwgruźliczą.

Aparatu roentgena, lampy kwarcowej i mikroskopu — Koło do tej pory nie posiada, a z rzeczy tych korzysta narazie w Szpitalu i u dra Leszczyńskiego.

Koło posiada jedną kwalifikowaną pielęgniarkę, zaś poradnię przeciwgruźliczą prowadzi dr. Kruczek były demonstrator Kliniki chorób. wewn. w Krakowie i obecnie lekarz szpitala powszechnego w Lubaczowie.

Szpital powszechny w Lubaczowie o 50 łózkach, etatowych posiada 4 łózka specjalnie przeznaczone na gruźlicę otwartą, a w mierę miejsc wolnych i koniecznej potrzeby dostarcza się jeszcze 2 łózka.

Współpraca szpitala polega na zakładaniu i dopełnianiu sztucznej odmy u chorych, skierowanych przez lekarza poradni, na ewentualnej phrenicoexajrezie i niekiedy na thoracoplastyce.

Kasa chorych w Rawie Ruskiej przyrzekła na kilkakrotną interwencję Pow. Koła subwencję, jednak do tej pory subwencji żadnej nie udzieliła.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW.

Dochody:

1. Pozostałość kasowa z roku 1931	429.10 zł
2. Imprezy	50.— „
3. Sprzedaż znaczków	143.— „
4. Wkładki i ofiary	298.25 „
5. Tydzień Przeciwgruźliczy	577.95 „
Razem	1.498.28 zł

Wydatki:

1. Propaganda	101.60 zł
Stan kasy	1.396.68 zł

SPRAWOZDANIE Powiatowego Koła Walki z Gruźlicą w Sanoku za rok 1932.

Wydział Powiatowego Koła Walki z Gruźlicą odbył w roku sprawozdawczym 12 posiedzeń zwyczajnych i 3 posiedzenia nadzwyczajne, z których najważniejszym było posiedzenie w marcu 1932, na którym zapadła uchwała objęcia przez Koło w zarząd Ośrodka Zdrowia w Lisznej i Komańczy, oraz posiedzenie w listopadzie, na którym była omawiana sprawa „Dni Przeciwigruźliczych”.

Z zamknięcia rachunkowego wynika, że uchwalony preli-minarz na rok 1932 wykonano w 55%.

W skład Zarządu Two wchodzi: Starosta powiatowy Dr. Bolesław Skwarczyński jako przewodniczący, Dr. Antoni Dorosz jako zastępca przewodniczącego, Tadeusz Nieć jako sekretarz i Tomasz Drwięga jako skarbnik, oprócz tego 8 członków wydziału.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano w Ośrodkach Zdrowia w Sanoku i Lisznej 169 nowych chorych, z czego na gruźlicę otwartą było 66. Powiatowe Koło posiada 2-ch lekarzy wyszkolonych i dwie wyszkolone poradniarki, które wykonały w okresie sprawozdawczym 595 wywiadów. Udzielono 318 naświetlań lampą kwarcową którą posiada Two w Ośrodku Zdrowia w Sanoku. Aparatu roentgena Two nie posiada. Chorych wysyła się do prześwietlania do lekarza prywatnego posiadającego roentgen w Sanoku. Prześwietlono 2 osoby. W przychodni sanockiej jest również mikroskop, na którym dokonano 149 badań płwociny.

Współpraca z Kasą Chorych w Krośnie polega na tem, że Kasa chorych oddaje nam w opiekę zapobiegawczą poszczególne rodziny, w których pojawiły się wypadki gruźlicy, w zamian za co subwencjonuje nieznacznymi kwotami Two. W roku 1932 wypłaciła Kasa Chorych Kołu 300 zł. jako subwencję.

W szpitalu tutejszym może korzystać Koło z 10 łóżek szpitalnych, które zobowiązał się Zarząd szpitala oddać chorym na gruźlicę skierowanym przez Two do szpitala.

SPRAWOZDANIE KASOWE ZA ROK 1932:

Przychód:

L. p.	Treść	Kwota		Suma	
		zł	gr	zł	gr
1.	Saldo w gotówce na 1 stycznia 1932 r.			145.	46

2. Subwencje:

a) Wydział powiatowy w Sanoku:		
Subwencja preliminowana w r. 1931	1.000.—	
Subwencja preliminowana w r. 1932	2.870.—	
b) Miejska Kasa Oszcz. w Sanoku	50.—	
c) Komitet budowy Ośrodka Zdrowia w Komanińcu pozostałe saldo kasowe po zlikwidowaniu Komitetu	326.30	
d) Zarząd Komisji Zdrojowej w Rymanowie Zdroju z dopłat do taks kuracyjnych za sezon 1931 r.	689.—	
f) Starostwo w Sanoku subwencja przyznania przez Urząd Wojewódzki Lwowski na utrzymanie Ośrodków Zdrowia w powiecie sanockim	863.31	
d) Urząd Wojewódzki Lwowski subwencja na walkę z jaglicą	350.—	6.148.61
3. Różne:		
a) Za znaczki przeciwgruźlicze	368.75	
b) Wkładki członkowskie	333.25	
c) Za naświetlania lampą kwarcową	287.39	
d) Odsetki od kapitału	94.87	
e) Podjęto z księżeczki oszcz. w Pow. Komunalnej Kasie Oszcz. w Sanoku	1.865.13	
f) Różne	3.50	
Razem		9.246.94

Rozchód:

T re ś ć

	Kwota zł gr	Suma zł gr
Pobory: Kierownik Przychodni przeciwgruźliczej i przeciwjagliczej w Sanoku	2.300.—	
Za dojazdy lekarza do Ośrodka Zdrowia w Lisznej	360.—	2.660.—
Pobory poradniarek w Przychodni przeciwgruźliczej i przeciwjagliczej w Sanoku		2.012.21
Pobory stróżki w Przychodni przeciwgruźliczej Sanok		319.33
Pobory poradniarki w Ośrodku Zdrowia w Lisznej		722.10
Pobory stróża		292.06
Ubezpieczenie poradniarek w Zakładzie ubezpieczeń pracowników umysłowych		47.—
Opał dla Przychodni przeciwgruźliczej w Sanoku		66.50

Światło elektryczne dla Przychodni przeciwgruźliczej i przeciwjagliczej w Sanoku	135.43
Remont budynku Przychodni przeciwgruźliczej w Sa- noku tj. naprawa, dachu, zakupienie nowej da- chówki, naprawa pieców, wybielenie ścian	258.40
Oparkanie Ośrodka Zdrowia w Lisznej	610.—
Otynkowanie ścian w Ośrodku Zdrowia w Lisznej	160.—
Obielenie ścian w Ośrodku Zdrowia w Komańczy	20.—
Oplaty pocztowe	8.05
Komitetowi Wojewódzkiemu „Dni przeciwgruźli- czych” 25% ze sprzedaży znaczków przeciwgruźli- czych	249.50
Druki	48.50
Lekarstwa	15.76
Prowizja za zbieranie składek członkowskich	49.95
Różne (t. j. urządzenie „Dni przeciwgruźliczych i t. p.)	491.85
Utrzymanie porządku w Przychodni przeciwgruźli- czej i przeciwjagliczej w Sanoku i w Ośrodku zdrowia w Lisznej	134.60
Złożono na książeczkę oszczędnościową w Pow. Kom. Kasie Oszcz. Sanok	88.31
Komitetowi Budowy Ośrodka Zdrowia w Komańczy tytułem pożyczki	656.35
Saldo kasowe na 1 stycznia 1933	201.01
Razem	9.246.94

W Sanoku, dnia 31 grudnia 1932.

Skarbnik (—) *Drwięga m. r.*

Przewodniczący
Dr. Antoni Dorosz
lekarz powiat.

Dr. Józef Wysocki.

Sprawozdanie Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego we Lwowie za rok 1933.

„(Ciąg dalszy)

Dobromil: Koło istnieje od 3. 11. 1922 r. Członków 126, wkładka miesięczna 25 gr. Brak lampy kwarcowej i mikroskopu. W poradni zaznacza się znaczny rozwój, jest personel lekarski wyszkolony, jakoteż pielęgniarki, urządzono laboratorium bakteriologiczne.

Drohobycz: Koło istnieje od 13. 7. 1917 r. — członków 163. Wkładka miesięczna 50 gr. i 25 gr. Brak Roentgena. Gospodarka bez zarzutu.

Gródek Jagielloński: Koło istnieje od 11. 3. 1921 r. — członków 120 i 68 gmin, wkładka 1 zł rocznie, gminy wiejskie 2 zł rocznie, gminy miejskie 10 zł rocznie. Koło organizuje kolonję wypoczynkową dla 40 dzieci. Brak roentgena. Preliminarz realny.

Jarosław: Koło istnieje od 18. 3. 1921 r. Członków 112 (ubytek członków) w r. 1932 279. Wkładka miesięczna 10 gr. (zbyt niska). Dług 2.046 zł (za roentgena). Widoczny rozwój poradni przeciwgruźliczej.

Jaworów: Koło istnieje od 29. 12. 1920 — członków 37, w r. 1932 — 45. Wkładka miesięczna 50 gr. Preliminarz realny. Ze względu na brak szpitala w powiecie akcja zmierza do urządzenia leżalni dla dzieci ze zmianami gruźlowymi w kolonji wakacyjnej. Brak lampy kwarcowej i roentgena.

Kolbuszowa: Koło istnieje od 31. 12. 1922 r. Członków 79 w r. 1932 — 88. Wkładka kwartalna 50 gr. Brak lekarza wyszkolonego i pielęgniarki, brak lampy kwarcowej, mikroskopu i roentgena. Przychodnia przeciwgruźlicza nie istnieje.

Krosno: Członków 110. wkładka miesięczna 25 gr. Nie odbyto walnego zebrania. Długi 980 zł. Budżet i preliminarz nie zobrazowany należycie. Brak pielęgniarki wyszkolonej. Brak roentgena, lampy kwarcowej i mikroskopu. Przychodnia korzysta tylko z urządzeń Ubezpieczalni Społecznej.

Lesko: Koło istnieje od 11. 3. 1931 r. Członków 50. wkładka miesięczna 20 gr. Nie zwołano walnego zebrania za rok 1933. Zakupiono lampę kwarcową, brak mikroskopu i roentgena. Preliminarz przewiduje zakupno mikroskopu.

Lubaczów: Koło istnieje od 12. 12. 1920 r. Członków 60. wkładka miesięczna 25 gr. lub kwartalna 1 zł. Budżet za rok 1933 i preliminarz na rok 1934 jest niedokładny. Brak roentgena. Przychodnia przeciwgruźlicza nie jest pod opieką Koła, lecz przy Powiatowym Ośrodku Zdrowia.

Lwów-powiat. Koło istnieje od 24. 7. 1923 r. Członków 120. Filja Koła w Dublanach, członków 29. wkładka 1 zł rocznie. Widocznym jest rozwój przychodni w Winnikach i Dublanach. W Winnikach zaistalowano lampę kwarcową. Długi Koła wynoszą 2508 zł (płaca personelu lekarskiego i pielęgniarskiego). W poradniach niema jeszcze mikroskopu i roentgena. Zamierzenia Koła idą w kierunku zakupu lampy kwarcowej i dla Przychodni w Dublanach.

Łańcut: Koło istnieje od 27. 1. 1922 r. Członków 170. Wkładka miesięczna dla miejscowych 50 gr miesięcznie dla zamiejscowych 25 gr. Brak szczegółowego preliminarza. Koło zamierza utworzyć poradnię przeciwgruźliczą w Leżajsku, o ile otrzyma subwencję co miesiąca na pielęgniarkę.

Mościska: Koło istnieje od 12. 3. 1932 r. Członków 76. wkładka 2 zł miesięcznie. Sprawozdanie niedokładne, brak preliminarza na rok 1934. Koło zamierza założyć przychodnię przeciwgruźliczą w Sądowej Wiszni. Brak lampy kwarcowej i roentgena.

Nisko: Brak sprawozdania za rok 1933, gdyż Koło mimo ukonstytuowania się po raz pierwszy 4 grudnia 1932 było nie-

czynne przez cały rok 1933. Dzięki tylko pomocy Wydziału powiatowego istnieje. przychodnia przeciwgruźlicza przy Ośrodku Zdrowia w Rudniku n/Sanem. Ośrodek mieści się w budynku prywatnym. w Ośrodku Zdrowia pracuje lekarz niewykształcony, pielęgniarka wykształcona. Brak lampy kwarcowej i roentgena. Należy stwierdzić brak zainteresowania się akcją przeciwgruźliczą tamtejszego społeczeństwa.

Przemyśl: Koło zawiązane 19. 10. 1921 r. — następnie zostało zlikwidowane. a potem przekształcone na sekcję Polskiego Twa Higienicznego. Członków 330, wkładka miesięczna 50 gr. T-wo prowadzi przychodnię przeciwgruźliczą. Urządzono jak co roku kolonję w Rymanowie-Zdroju, korzystało 47 dziewcząt i 39 chłopców. T-wo wybudowało własny Dom Kolonji w Rymanowie. Na Twie ciąży dług 18.987 zł 12 gr na dokończenie budowy domu kolonijnego i urządzenie wewnętrznego i t. p. Na kolonji w Rymanowie zamierza T-wo urządzić prewentorium przeciwgruźlicze, a po spłaceniu długów stworzyć sanatorium ludowe (system barakowy) w Lipowicy pod Przemyślem. W powiecie pracuje również przychodnia przeciwgruźlicza przy Ośrodku Zdrowia w Niżankowicach. Wydatki pokrywa w całości Wydział powiatowy przy pomocy Ubezpieczalni Społecznej. Lekarz pracuje bezpłatnie, z braku funduszy na ten cel. Potrzebna subwencja Ministerstwa Opieki Społecznej. Brak mikroskopu. Prześwietlenia dokonywuje się w Ośrodku Zdrowia w Przemyśle.

Przeworsk: Koło istnieje od 2. 4. 1922 r. Członków 162, wkładka miesięczna 10 gr. Preliminarza nie podano. Brak lampy kwarcowej i mikroskopu.

Rawa Ruska: Koło istnieje od 7. 4. 1922 r. Nie podano ilości członków Koła, zaznaczono w sprawozdaniu, że członkowie nie opłacają należycie wkładek mimo wkładki 20 gr miesięcznie, wpływów w r. 1933 żadnych nie było. preliminarza na rok 1934 nie uchwalono. Walnego zebrania w r. 1933 nie było, dopiero w lutym 1934 uchwalono fuzję z tamt. oddziałem Polskiego Czerwonego Krzyża. Tem samym Koło przestaje samodzielnie

istnieć. Przychodni przeciwgruźliczej niema. Mimo wysiłków Wojewódzkiego T-wa i wyjazdów delegatów na miejsce, nie udało należycie zorganizować, ani Koła, ani też Przychodni.

Rudki: Koło istnieje od 12. 7. 1922. Członków 40, ilość spadła, w roku 1932 — 61, wkładka członkowska 2 zł rocznie. Istnieje Przychodnia przeciwgruźlicza w Komarnie, będąca pod Zarządem Koła. W r. 1933 uzyskano dla Przychodni mikroskop, w Przychodni brak roentgena. Koło zamierza zakupić aparat do odmy sztucznej. Ubezpieczalnia Społeczna nie udziela żadnych subwencji.

Rzeszów: Koło istnieje od 12. 9. 1920. Członków 200, wkładka miesięczna 25 gr. Niektórzy członkowie płacą 3 zł rocznie. Brak lampy kwarcowej, aparatu do odmy i roentgena. Koło czyni starania o zakupno lampy kwarcowej.

Samber: Koło istnieje od 21 stycznia 1920 r. Członków 73, wkładka miesięczna 25 gr. Koło współpracuje z przychodnią przeciwgruźliczą, będącą własnością Ośrodka Zdrowia. Brak preliminarza na rok 1934. Brak lekarza wyszkolonego w Przychodni przeciwgruźliczej. Brak roentgena.

Sanok: Koło istnieje od 19. 8. 1925 r. Członków 116, wkładka miesięczna na 50 gr. Nie podano, czy odbyło się walne zebranie Koła w roku 1933. Koło utrzymuje Przychodnię przeciwgruźliczą w Sanoku, Lisznej i częściowo w Komańczy, zorganizowano Przychodnię w Rymanowie. Brak szczegółowego zestawienia rachunkowego i preliminarza na rok 1934. Koło zamierza przy pomocy subwencji rządowej angażować stałego lekarza do Ośrodka Zdrowia w Lisznej i wykwalifikowaną pielęgniarkę do Ośrodka Zdrowia w Komańczy. Brak aparatu roentgena w Przychodni.

Sokal: Koło istnieje od 8. 10. 1918 r. Członków 133, w tem 56 osób i 78 gmin. Wkładka 2 zł rocznie. Koło zarządza Przychodnią. Długi Koła 422 zł za czynsz i oddziałowi P. C. K. natomiast stacje opieki nad matką i dzieckiem winne Kołu 1.345 zł. Brak szczegółowego preliminarza. Brak roentgena w Przychodni.

Tarnobrzeg: Koło istnieje od r. 1922. Członków 150, wkładka miesięczna 50 gr. Koło zarządza Przychodnią. W preliminarzu nie wyszczególniono rozchodów. Brak lampy kwarcowej, mikroskopu i roentgena.

Turka n/Stryjem: Członków 100. Wkładka miesięczna 25 gr. Koło prowadzi Przychodnię wspólnie w Ubezpieczalnię. Koło zamierza utworzyć drugą przychodnię w Wysocku Wyżnem. brak roentgena.

Żółkiew: Koło powstało 13. 12. 1920 r. Brak sprawozdania za rok 1933. Brak Przychodni. Koło nie pracuje i niewykonuje czynności statutem przewidzianych. Małe zainteresowanie się społeczeństwa.

Lwowskie T-wo Walki z Gruźlicą: istnieje od roku 1904. Członków 124, ilość członków bardzo mała. Two nie wykazuje właściwej inicjatywy dla zjednywania sobie członków. Wkładka miesięczna 1 zł. Two zarządza Przychodnią we Lwowie, Winnikach i Dublanach, oraz lecznicą w Hołosku. Ma również ruchomą kolumnę przeciwgruźliczą. Długi ciążące na Twoie wynoszą 405 722 zł 25 gr. są to długi lecznicy w Hołosku. Two zamierza skanalizować Lecznicę, ogrodzić, uzupełnić inwentarz, wykupić przyległe grunta w celu budowy schronu na 10—15 łóżek dla niemowląt rodzin gruźliczych, wybudować oddział chirurgiczny i prewentyjrium ze szkołą na wolnem powietrzu. W dziale poradniarskim Two Zamierza objąć powiat Lwów.

Sanatorjum w Hołosku rozporządza zimą 107 łózkami, latem 157 łózkami. W roku 1933 leczono 576 chorych, dni leczenia było 24.928 (w r. 1932 20.762, w r. 1931 26.662). Przeciętny stan chorych dziennie 68, przeciętny pobyt chorego dni 43. Lekarzy wyszkolonych w Hołosku 3, stały praktykant lekarz 1.

T. O. Z. we Lwowie istnieje od r. 1919. Członków 340, wkładka miesięczna 50 gr. Przychodnia niema Roentgena i mikroskopu, czyni starania o nabycie mikroskopu. Two zarządza przychodnią przeciwgruźliczą, którą przeniosło do innego lokalu, nadającego się na cele przychodni. Two buduje własny

budynek na kolonję wakacyjną w Brzechowicach, na budynku tym ma Two dług budowlany w wysokości 8000 zł. Pozatem gospodarka bez zarzutu.

Uwagi końcowe:

1) w powiatach: Nisko, Rawa Ruska. Żółkiew. — Koła nie spełniają swego zadania.

2) W powiatach: Jarosław, Jaworów. Kolbuszowa. Rudki i Lwowsk. Twie walki z Gruźlicą, zauważa się nadmierny spadek ilości członków Towarzystwa. Działalność tych Kół i Towarzystw powinna być skierowaną do zjednywania sobie nowych członków przez uświadomienie społeczeństwa o celach i zadaniach organizacji przeciwgruźliczych, zwłaszcza w czasie trwania Dni Przeciwgruźliczych.

3) Należy ściślej stosować się do norm, zaleconych statutami, a szczególnie do odbywania terminów walnych zebrań i posiedzeń zarządów.

4) Okres Dni Przeciwgruźliczych należy lepiej wykorzystywać dla uzyskania jak największych funduszków. Dużą propagandą w tej akcji jest bezpłatne umieszczanie przez Koła i Twa bezrobotnych gruźliczych w Hołosku w celu leczenia sanatoryjnego.

5) Wszelkie wydatki związane z utrzymaniem przychodni winne być robione z dużą oszczędnością. Z tej przyczyny układanie preliminarzy budżetowych jest rzeczą o pierwszorzędnem znaczeniu.

6) Koła i Twa, mające pod swoim Zarządem przychodnie przeciwgruźlicze winne dbać o to, by te placówki będące widocznym rezultatem ich pracy rozwijały się ku pożytkowi społeczeństwa i chorych.

Kronika.

Na posiedzenie Zarządu Unji Międzynarodowej Przeciwgruźliczej wyjechali do Paryża: Prezes Unji p. wiceminister dr. Piestrzyński wraz z zastępczynią sekretarza generalnego p. Drką Skokowską-Rudolfową.

— : —

Otwarcie Oddziału dla chorych gruźliczych Kliniki Oto-laryngologicznej U. J. K. odbyło się dnia 12 stycznia 1935. Jest to pierwszy tego rodzaju oddział w Polsce.

— : —

Ukonstytuowanie się sekcji eugenicznej Polskiego Towarzystwa Hygienicznego odbyło się dnia 17 stycznia 1935. Prezesem wybrano p. dyrektora Duchowicza. Celem sekcji jest uzgodnienie akcji eugenicznej na terenie Lwowa. Z ramienia Lwowskiego Twa Walki z Gruźlicą weszły do Zarządu: drka Hałacińska i pielęgniarka dypl. Dąbska Aleksandra.

— : —

Ś. p. dr. Feliks Krzymuski zmarł w Kaliszu dnia 11 grudnia 1934. Ś. p. dr. Krzymuski wspólnie z ś. p. Drem Orgelbrandem zakłada w roku 1915 Kaliskie Towarzystwo Przeciwgruźlicze, oraz Przychodnię Przeciwgruźliczą. Cześć pamięci zasłużonego działacza na niwie przeciwgruźliczej.

— : —

Nadesłane: Doc. Dr. T. Wąsowski, Gruźlica dróg oddechowych i ucha, Wilno 1934. Do nabycia w naszej Administracji za cenę zł 3.50.

TREŚĆ ROCZNIKA 1935.

Od Redakcji. — Zeszyt 1—4. Strona 1.

1) F. Hałacińska i L. Węgrzynowski. Trzydziestolecie Lwowskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą we Lwowie. Zeszyt 1—4. Strona 1.

2) Dr. Stanisław Hornung. Walka z Gruźlicą na terenie lwowskich wyższych uczelni w latach 1925—1934. Zeszyt. 1—4. Strona 14. Zeszyt 5. Strona 11.

3) Sprawozdanie Pow. Koła walki z Gruźlicą w Lesku. Zeszyt 6.

4) Sprawozdanie Pow. Koła Walki z Gruźlicą we Lwowie za r. 1932 Zeszyt 16.

5) Sprawozdanie Pow. Koła Walki z Gruźlicą w Sanoku za r. 1932. Zeszyt 16.

6) L. Węgrzynowski: Sprawozdanie Lwowskiego T-wa Walki z Gruźlicą za r. 1932—1935. Strona 1. Zeszyt 6.

7) Dr. Józef Wysocki, sekretarz Wojewódzkiego T-wa Przeciwgruźliczego we Lwowie. Szkic historyczny z działalności organizacji walki z gruźlicą na terenie Województwa Lwowskiego 1932—1934. Zeszyt 1—4. Strona 9.

8) Dr. Józef Wysocki. Sprawozdanie Zarządu Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego we Lwowie w r. 1935, zes. 5. Strona 1. Zesz. 6. str.

LECZNICA W HOŁOSKU

KOŁO LWOWA

Lwowskiego T-wa Walki z Gruźlicą

Telefon 256-30 o. p. Lwów-Zamarstynów,

Położona wśród lasów szpilkowych 3 klm od Lwowa,
560 m ponad poziom morza.

Dyrektor i Prymarjusz:

DR. LESŁAW WĘGRZYNOWSKI

Pięć pawilonów, czterech stałych lekarzy, cztery pielęgniarki, łóżek 157. — Oplata 11 zł dziennie (z opieką lekarską) biednym udziela się zniżek po uprzednim wniesieniu umotywowanego podania. Oddział zniżkowy 7 zł.

Na żądanie pokoje osobne.

Posiada prawo przyjmowania funkcjonariuszy rządowych, wojskowych i kolejowych na podstawie karty skierowania względnie asygnat.

Inwalidów, członków Kas Chorych i ZUPU na podstawie asygnat.

Elektryczne oświetlenie, woda bieżąca, centralne ogrzewanie.

Lecznica posiada dwa oddziały, a to: Oddział chorób wewnętrznych oraz oddział gruźlicy jawnej. Na oddział wewnętrzny przyjmowani są chorzy na wszelkie choroby wewnętrzne z wyjątkiem chorób zakaźnych, w szczególności nie gruźlicze sprawy płucne, nieżyty oskrzeli, ropnie płuc, astma i tym podobne. Ponadto ozdrowieńcy wymagają odżywienia i wzmocnienia.

Na oddział gruźliczy przyjmuje się wszelkie postaci gruźlicy. Chorych, nie rokujących żadnej nadziei wyzdrowienia względnie poprawy, nie przyjmuję się. Dzieci poniżej lat 8-miu tylko w towarzystwie osób starszych.

Spluwaczki tekturowe

PO UŻYCIU DO SPALENIA,
HIGJENICZNE 15 gr. SZTUKA

Spluwaczki kieszonkowe

SZKLANE 60 gr. • HURTOWNIE 50 gr. SZTUKA

Do nabycia:

T-WO WALKI Z GRUŻLICĄ

LWÓW, LINDEGO 5. — — TEL. 27-11

APTEKA Piotra MIKOLASCHA

LWÓW, UL. KOPERNIKA 1.

Tel. 16-71.

poleca wypróbowany środek przeciw kaszlowi
oraz schorzeniom płuc SYRUP WAPIENNO-
KRZEMOWO SULFOGUAJAKOŁOWY

Cena fl. 2.40 zł, — Utrzymuje stale na składzie
wszelkie specyfikki krajowe i zagraniczne.

Broszura

Broszura

„CO TO JEST GRUŻLICA“

wydanie polskie i rnskie 10 gr. szt. 100 szt. 8 zł 500 szt. 35 zł.
Do nabycia

■ LWOWSKIE TOWARZYSTWA WALKI Z GRUŻLICĄ
Lwów, Lindego 5.

Cena ogłoszeń w „Ruchu Przeciwgruźliczym“ (nakład 2000 egz.): Cała strona

100 zł. 1/2 str. 55 zł. 1/4 str. 30 zł. 1/8 str. 17 zł. 1/16 str. 10 zł.